

Nieuwsbegrip Voortgezet Technisch Lezen, Handleiding niveau AA

Vooraf

Vanaf week 4 oefenen de leerlingen woordtypen die horen bij E4. Mocht het voor sommige leerlingen nog nodig zijn om woordtypen E3 of M4 te herhalen, dan kun je gebruikmaken van de flitskaarten. De PowerPoint met flitswoorden of het pdf-document met flitswoorden kun je hier downloaden <https://www.nieuwsbegrip.nl/page/3236/voortgezet-technisch-lezen-flitskaarten-om-woorden-te-flitsen> of <https://school.nieuwsbegrip.nl/docent/berichten>.

Weekoverzicht

Blok 4	<p>1. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> oefenen met alle woordtypen (E3+M4) <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> herhalen van/oefenen met alle aspecten (zie blok 3, les 6) <p>Monitoren van het leesniveau van de leerlingen middels methode-onafhankelijke toetsing of observatie.</p>
Nieuwsbegrip Goud	<p>2. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> woorden met een stomme e (3 lg) woorden die eindigen op elen, eren, enen (3+ lg) <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Leestekens: punt, komma, vraagteken, uitroepteken, dubbele punt en aanhalingstekens (1+)
Onderwerp: Vermeer in het Rijksmuseum	<p>3. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> woorden met een dubbele medeklinker (3 lg) woorden met a, o of u aan het eind (2 lg) <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> lezen met andere stem (7)
Lesdoel woordtypen:	<p>4. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> leenwoorden (zoals race) woorden met i als /ie/ (3 lg) <p>Vloeiend lezen:</p> <p>woordgroepen: woorden die bij elkaar horen (3)</p>
Lesdoel vloeiend lezen: De leerlingen letten bij het lezen van een tekst op de woorden die bij elkaar horen (activiteit 2 en 4).	<p>5. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> verkleinwoorden (3 lg) woorden die eindigen op <u>ig</u> en <u>lijk</u> (2 of 3 lg) <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Leestekens: punt, komma, vraagteken, uitroepteken, dubbele punt en aanhalingstekens (1+)
Lesdoel vloeiend lezen: De leerlingen letten bij het lezen van een tekst op de woorden die bij elkaar horen (activiteit 2 en 4).	<p>6. Woordtypen:</p> <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> herhalen van/oefenen met alle aspecten (zie les 2 t/m 5)

Materiaal en voorbereiding

- Voor alle leerlingen: tekst basisles niveau AA (bij activiteit 1 en 2), tekst andere tekstsoort niveau AA (bij activiteit 3 en 4), activiteiten Nieuwsbegrip Voortgezet Technisch Lezen 1 tot en met 4 niveau AA (zie Download & Print, www.nieuwsbegrip.nl).
 - PowerPoint met woordrijen (Download & Print).
 - Splits de groep leerlingen in een basisgroep (lezers die op het gemiddelde niveau lezen) en een verlengde instructiegroep (zwakkere lezers/risicolezers).
 - Bij opdracht 3 in activiteit 2 en 4 kun je eventueel de tijd bijhouden. Zorg dan voor een zandloper of timer. Ook hebben de leerlingen bij deze opdrachten twee verschillende kleuren potloden nodig.
- Neem de algemene handleiding Voortgezet Technisch Lezen door (zie Basismateriaal, www.nieuwsbegrip.nl).

Algemene tip voor de sterkere lezers

Als leerlingen het voortgezet technisch lezen of een bepaald woordtype al beheersen, laat ze dan niet met de hele klas mee blijven oefenen, maar laat ze bijvoorbeeld verder gaan met (extra) vloeiend lezen of verder lezen in hun eigen leesboek. Laat deze leerlingen wel meedoen bij de introductie van het woordtype, maar laat ze daarna overgaan tot het zelf lezen.

Werkwijze

Activiteit 1:

- **Vooraf:** Begin met het (kort) voorspellen van het onderwerp van de basislestekst, of doe dit aan het begin van de basisles. Laat de leerlingen bij het voorspellen de titel, de kopjes en de plaatjes van de tekst lezen en bekijken. Wat weten ze zelf al over het onderwerp? Wat zal de tekst hen erover gaan vertellen? Houd het voorspellen kort. In deze activiteiten gaat het om het technisch lezen van de tekst. Het voorspellen en de inhoud van de tekst komen verder aan bod tijdens het werken aan de basisles voor begrijpend lezen.
- **Opdracht 1:** Lees de basislestekst aan de leerlingen voor. Laat de leerlingen meelesen en bijwijzen. Besteed bij het lezen van de tekst aandacht aan de woorden van het woordtype dat centraal staat. Geef expliciete instructie over dit nieuwe woordtype: model voor de leerlingen hoe de woorden klinken, worden uitgesproken en gelezen moeten worden. Zeg bijvoorbeeld: Je ZIET woorden met **je, tje** en **pje**, maar je ZEGT /ju/, /tju/ en /pju/. En je ZIET woorden met **etje, ennetje** en **etjes**, en dan ZEG je /utju/, /enutju/ en /utjus/.
Eventuele andere lastig leesbare woorden kunnen worden voorbereid aan de hand van de tabel met woorden die bij de tekst is opgenomen. Deze woorden kun je echter ook bij het uitvoeren van de basisles expliciet voorbereiden.
- **Differentiatie:** Lees de basislestekst al een keer met de leerlingen uit de verlengde instructiegroep, voorafgaand aan de activiteit. Ook kun je eventueel lastige zinnen of woorden al voorbespreken met deze leerlingen.
- **Opdracht 2:** Lees de rijtjes met woorden voor, lees ze dan samen met de leerlingen en laat de leerlingen ze dan zelf lezen (voor-koor-door). De leerlingen onderstrepen vervolgens het gevraagde bij de woorden naast de pijl.
Differentiatie: Laat de leerlingen uit de basisgroep zelfstandig in tweetallen aan de opdracht werken.
- **Opdracht 3:** Lees de zinnen voor-koor-door met de leerlingen. Vervolgens lezen de leerlingen in tweetallen de zinnen volgens het principe van papegaaielen (zie algemene handleiding).
- **Opdracht 4:** De leerlingen lezen de tekst en onderstrepen de gevraagde woorden.

Differentiatie: Werk bij deze opdracht met de basisgroep en de verlengde instructiegroep. Leerlingen in de basisgroep lezen het verhaal zelfstandig in tweetallen. Lees de tekst met de leerlingen in de verlengde instructiegroep volgens het principe van voor-koor-door. Geef hiervoor zelf de instructie. Na het lezen onderstrepen ze de gevraagde woorden. Leerlingen die snel(ler) klaar zijn, kunnen gaan lezen in hun eigen leesboek.

Activiteit 2:

- **Vooraf:** Lees voorgaand aan activiteit 2 de basislestekst nog een keer met de leerlingen in de verlengde instructiegroep.
- **Opdracht 1:** De leerlingen lezen de woorden en onderstrepen het gevraagde bij de woorden naast de pijl.
Differentiatie: Leerlingen in de basisgroep lezen en onderstrepen de woorden zelfstandig in tweetallen. Lees met de leerlingen in de verlengde instructiegroep de rijtjes met woorden volgens het principe van voor-koor-door.
- **Opdracht 2:** Lees de zinnen voor-koor-door met de leerlingen. Vervolgens lezen de leerlingen in tweetallen de zinnen volgens het principe van papegaaielen (zie algemene handleiding).
- **Opdracht 3:** De leerlingen lezen individueel de rijtjes met woorden gedurende 30 seconden en zetten een streep tot waar zij gekomen zijn. Daarna wordt de oefening herhaald. Laat de leerlingen bij de tweede keer een streep zetten in een andere kleur.
- **Opdracht 4:** Vertel de leerlingen dat ze de tekst moeten bekijken, voordat ze deze gaan lezen. Noem de leestekens die ze kunnen tegenkomen (punt, komma, vraagteken en uitroepetekens) en schrijf ze op het bord. Leg uit dat je bij een punt even stopt. Je kunt dan ook ademhalen. Bij een komma stop je ook, maar iets korter. Ook dan kun je ademhalen. Kom je een vraagteken tegen? Dan ga je met je stem omhoog. Je moet duidelijk laten horen dat het een vraag is. Bij een uitroepetekens ga je harder praten. Doe zelf een stukje van de tekst voor en model daarbij heel duidelijk de leestekens.
- **Differentiatie:** Laat de leerlingen uit de basisgroep zelfstandig in tweetallen de tekst lezen. Begeleid zelf de leerlingen in de instructiegroep. Werk zo nodig volgens het principe van voor-koor-door. Lees met deze leerlingen eventueel maar een gedeelte van de tekst.

Activiteit 3:

- **Opdracht 1:** Lees de andere tekstsoorttekst aan de leerlingen voor. Laat de leerlingen meelesen en bijwijzen. Bewerk lastig leesbare woorden voor (of doe dit bij uitvoering van de les andere tekstsoort). Besteed bij het lezen van de tekst aandacht aan de woorden van het woordtype dat centraal staat. Geef expliciete instructie over dit woordtype: model voor de leerlingen hoe de woorden klinken, worden uitgesproken en gelezen moeten worden. Zeg bijvoorbeeld: Je ZIET woorden met **ig**, maar je ZEGT /ug/. En je ZIET woorden met **lijk**, maar je ZEGT /luk/. Bewerk eventueel zelf andere lastig leesbare woorden voor (of doe dit bij uitvoering van de les andere tekstsoort).
Differentiatie: Lees de tekst van de andere tekstsoort al een keer met de leerlingen uit de verlengde instructiegroep, voorafgaand aan de activiteit. Ook kun je eventueel lastige zinnen of woorden al voorbespreken met deze leerlingen.
- **Opdracht 2:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 2 in activiteit 1.
- **Opdracht 3:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 3 in activiteit 1.
- **Opdracht 4:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 4 in activiteit 1.

Activiteit 4:

- **Vooraf:** Lees voorgaand aan activiteit 4 de andere tekstsoorttekst nog een keer met de leerlingen in de verlengde instructiegroep.
- **Opdracht 1:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 1 in activiteit 2.
- **Opdracht 2:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 2 in activiteit 2.
- **Opdracht 3:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 3 in activiteit 2.
- **Opdracht 4:** Geef nogmaals de uitleg over het vloeiend lezen en de betekenis van de verschillende leestekens (zie uitleg in deze handleiding bij opdracht 4 van activiteit 2). De leerlingen lezen ook dezelfde tekst als in opdracht 4 van activiteit 2.

Differentiatie: Laat de leerlingen uit de basisgroep zelfstandig in tweetallen de tekst lezen. Leerlingen die snel(ler) klaar zijn, kunnen gaan lezen in hun eigen leesboek. Begeleid zelf de leerlingen in de instructiegroep, zo nodig volgens het principe van voor-koor-door. Als je in activiteit 2 slechts een gedeelte van deze tekst met leerlingen hebt gelezen, dan kun je nu de rest van deze tekst met de leerlingen doen.

Inzet digibord

Zet de PowerPoint in om de leerlingen te laten oefenen met de woorden van de twee woordtypen die deze week centraal staan. Het eerste overzicht bevat rijtjes woorden van het eerste woordtype (activiteit 1 en 2). Het tweede overzicht bevat woorden van het tweede woordtype, bij activiteit 3 en 4. Je kunt de PowerPoint gedurende de week en daarna gebruiken om de woordtypen te oefenen en te herhalen.